

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **D. K.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2023, č. j. MPSV-2023/92473-923, ve věci
příspěvku na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Předmětem věci je posouzení žádosti žalobkyně o příspěvek na zvláštní pomůcku - **motorové vozidlo**. Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě (dále jen „úřad práce“ či „správní orgán prvního stupně“) dne 29. 11. 2022 žádost žalobkyně pro nesplnění podmínek předpokládaných zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon poskytování dávek“) zamítl. Žalovaný odvolání žalobkyně napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

II. Relevantní skutková zjištění

2. Žalobkyně požádala úřad práce dne 26. 9. 2022 o příspěvek na zvláštní pomůcku - motorové vozidlo.
3. Zdravotní stav žalobkyně posoudil v řízení před správním orgánem prvního stupně posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Karviné. V posudku o zdravotním stavu ze dne 31. 10. 2022 konstatoval, že žalobkyně není osobou, která má ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 zákona o poskytování dávek těžkou vadu nosného aparátu nebo pohybového ústrojí nebo těžkou nebo hlubokou retardaci anebo autistickou poruchu s těžkým funkčním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Nejde o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí uvedenou v písmenech a), b) d) až i), l) či m) bodu 1 části I. přílohy k citovanému zákonu, ani o mentální postižení uvedené v písmenu b) bodu 5 části I. téže přílohy, ani o autistické poruchy dle písmene c) bodu 5 části I. téže přílohy. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je neurodegenerativní onemocnění – hereditární senzomotorická distální periferní neuropatie typu I.A s akcentací na dolních končetinách – chabá akroparaparéza, peroneální paréza.
4. Rozhodnutím ze dne 29. 11. 2022 úřad práce s odkazem na citovaný posudek žádost žalobkyně zamítl.
5. K odvolání žalobkyně žalovaný zadal posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Ostravě (dále též jen „posudková komise“) posouzení zdravotního stavu žalobkyně ve smyslu zákona o poskytování dávek. Posudková komise v posudku ze dne 8. 3. 2023 dospěla k identickému závěru jako posudkový lékař OSSZ Karviná. Při vypracování posudku vycházela mj. i ze zpráv neuroložky MUDr. B. ze dne 23. 9. 2022 a 11. 1. 2023 a zprávy EMG horních i dolních končetin MUDr. N. ze dne 27. 7. 2011. Po prostudování podkladové dokumentace provedla posudková komise posudkový souhrn a konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je oboustranná chabá paraparéza na podkladě hereditární senzomotorické polyneuropatie. Dominuje slabost dolních končetin, chůze o dvou holích s dosahem 0-75 m, nutno odpočívat. Posudková komise uzavřela, že zdravotní postižení žalobkyně není taxativně vyjmenováno mezi zdravotními postiženími uvedenými v bodu 5 písmenech a), b), c) přílohy I. k zákonu o poskytování dávek, není proto možno kladně posoudit žádost žalobkyně.
6. Posudková komise provedla dne 5. 4. 2023 doplňující posouzení zdravotního stavu žalobkyně a prostudovala nově doložený svalový test ze dne 16. 3. 2023 (ambulance rehabilitace MUDr. B.). Uzavřela, že tento náleznepřináší nové posudkově významné skutečnosti. Setrvala na posudkovém závěru přijatém dne 8. 3. 2023.
7. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí úřadu práce s poukazem na závěry posudkové komise. Podtrhl skutečnost, že při posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku nelze aplikovat tzv. princip srovnatelnosti. Posudkové závěry hodnotil jako úplné a přesvědčivé. U žalobkyně se nejedná

o těžké zdravotní postižení taxativně uvedené v bodu 5 písmenech a), b) a c) přílohy I. zákona o poskytování dávek.

III. Žalobní body

8. Žalobou doručenou soudu dne 2. 6. 2023 žalobkyně namítá, že posudková komise nepřihlédla k lékařským zprávám neurologické ambulance, k EMG vyšetření a výsledkům svalového testu. Posudková komise dle žalobkyně řádně neobjektivizovala její zdravotní stav a nijak se nevypořádala se všemi posudkově významnými údaji uváděnými ve shromážděné podkladové dokumentaci.
9. Žalobkyně je přesvědčena, že z doložených lékařských zpráv vyplývá funkční ztráta obou dolních končetin. Domnívá se, že její zdravotní omezení odpovídá těžké vadě nosného ústrojí uvedené v písm. b) bodu 1 části I. přílohy zákona o poskytování dávek, a to na základě konečného funkčního následku jejího těžkého pohybového omezení.
10. Navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Stanovisko žalovaného

11. Ve svém vyjádření ze dne 11. 10. 2023 žalovaný po podrobné rekapitulaci dosavadního řízení sdělil, že nemá pochybnosti o odborném posouzení zdravotního stavu žalobkyně.
12. V souzené věci posudek posudkové komise dostatečně objektivizoval zdravotní stav žalobkyně a prokázal, že jí dle posudkových kritérií nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku nevznikl.
13. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

V. Jednání soudu

14. U jednání soudu dne 2. 8. 2024 žalobkyně setrvala na svých žalobních námitkách. Dodala, že jí posudková komise osobně nevyšetřila. Je přesvědčena, že její zdravotní postižení odůvodňuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku.

VI. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud poté co zjistil, že žaloba byla podána včas v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů.
16. Dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
17. Krajský soud nejprve shrnuje relevantní právní úpravu dopadající na souzenou věc.
18. Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku stanoví § 9 zákona o poskytování dávek.

19. Podle § 9 odst. 1 citovaného zákona nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze tohoto zákona, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.
20. Podle § 9 odst. 4 téhož zákona, zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.
21. Podle § 9 odst. 2 téhož zákona nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla (...) má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí, autistickou poruchu s těžkým funkčním postižením anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardací charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.
22. Z výše citovaných zákonných ustanovení vyplývá, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku pořízení motorového vozidla má jen taková osoba, která trpí zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze k tomuto zákonu a u níž přiznání příspěvku nevylučuje zdravotní stav charakterizovaný v téže příloze.
23. Dle části I. bodu 5 písm. a) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., se za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla považují zdravotní postižení: a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i), l) a m); b) těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace; c) autistické poruchy s těžkým funkčním postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu.
24. Z výše uvedeného plyne, že přiznání žádané kompenzační pomůcky v posuzovaném případě odůvodňují následující zdravotní postižení:
 - a) anatomická ztráta obou dolních končetin v bérkách a výše;
 - b) funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
 - d) funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,
 - e) ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,
 - f) ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,
 - g) těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina;
 - h) disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,
 - i) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně bez možnosti oprotézování nebo exartikulace v kyčelním kloubu,
 - l) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s možností oprotézování,

m) anatomické ztráty horních končetin na úrovni obou zápěstí a výše nebo vrozené či získané vady obou horních končetin s úplnou ztrátou základní funkce obou rukou (úchopu a přidržování) závažně narušující posturální funkce těla.

25. Ve věcech poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, které jsou podmíněny zdravotním stavem účastníka řízení, je rozsah soudního přezkumu vymezen povahou věci. Posouzení povahy zdravotního postižení z hlediska splnění podmínek nároku na dávku podle zákona č. 329/2011 Sb., je věcí odborně-medicínskou, k níž správní orgán ani soud nemají potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro potřeby správního řízení v prvním stupni tuto úlohu plní okresní správa sociálního zabezpečení a v rámci odvolacího řízení posuzuje zdravotní stav občanů žalovaný, který za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 a § 8 odst. 1 písm. e) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
26. Posudky posudkové komise následně soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádné pochyby, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013–29).
27. V nyní posuzované věci žalobkyně předně namítá, že posudková komise řádně neobjektivizovala její zdravotní stav. Konkrétně nepřihlédla k lékařským zprávám z neurologie, EMG vyšetření a výsledkům svalového testu.
28. Jak ovšem vyplývá z posudku posudkové komise ze dne 8. 3. 2023, konkrétně z jeho strany druhé, posudková komise při vypracování posudku disponovala tam specifikovanými lékařskými nálezy, které zahrnují i poukazované zprávy z neurologické ambulance MUDr. B. a nález EMG MUDr. N. ze dne 27. 7. 2011. I z protokolu o jednání posudkové komise je zřejmé, že posudková komise dne 7. 1. 2023 obdržela sdělení žalobkyně a mezi jinými i tyto lékařské zprávy. Vzhledem k tomu, že žalobkyně dodala po jednání posudkové komise i další lékařské zprávy (posudková komise je obdržela dne 28. 3. 2023, jak je patrné z protokolu o jednání posudkové komise ze dne 5. 4. 2023), zpracovala posudková komise doplňující posudek. V něm posoudila nově doložené výsledky svalového testu ze dne 16. 3. 2023. Posudková komise v posudcích cituje nosné závěry lékařských zpráv obsažených v podkladové dokumentaci, vyjadřuje se k námitkám žalobkyně a činí výše citované posudkové závěry.
29. Nelze ostatně přehlédnout, že žalobkyně sama u jednání soudu potvrdila, že ve čteném posudku i jeho doplnění jsou zahrnuty veškeré lékařské zprávy a že netrpí jinými onemocněními či potíži než těmi, které jsou uvedeny v diagnostickém souhrnu.

30. Žalobní námitku týkající se nezohlednění označených lékařských zpráv je tak nutno odmítnout jako nedůvodnou.
31. Žalobkyně se dále domnívá, že trpí těžkou vadou nosného ústrojí uvedenou v písm. b) bodu 1 části I. přílohy k zákonu o poskytování dávek, tedy funkční ztrátou obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí.
32. Posudková komise přitom po prostudování zdravotnické dokumentace žalobkyně včetně odborných lékařských nálezů dospěla k závěru, že zdravotní postižení žalobkyně není taxativně vyjmenováno mezi zdravotními postiženími uvedenými v části I. bodě 5 písm. a), b) a c) přílohy k zákonu o poskytování dávek. Dle objektivního nálezu neuroložky, jak byl citován v posudku, není možno kladně posoudit žádost žalobkyně o příspěvek na zvláštní pomůcku. Je totiž prokazatelné, že žalobkyně horní i dolní končetiny udrží v nástavách, nejedná se tedy o úplné ochrnutí nebo těžké ochrnutí horních ani dolních končetin. Jedná se o akrální, tzn. koncové, ochrnutí dolních končetin, které však není funkční ztrátou obou dolních končetin na podkladě těžkého ochrnutí. Žalobkyně je dle posudkové komise schopna chůze s oporou kompenzačních pomůcek na krátkou vzdálenost, je schopna řídit motorové vozidlo. Nejedná se o těžké ochrnutí dolních končetin. Zdravotní postižení proto neumožňuje kladné posudkové zhodnocení ve věci žádaného příspěvku.
33. Krajský soud konstatuje, že posudková komise se náležitě vypořádala s námitkami žalobkyně vznesenými v odvolání ohledně jejího zdravotního postižení. Krajský soud považuje posudek posudkové komise za úplný a přesvědčivý. Úkolem posudkové komise je mimo jiné vyjádřit závěry posudkového hodnocení způsobem, který bude srozumitelný a přesvědčivý pro správní orgány a pro soud (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 1 Ads 12/2018–32, nebo ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017–15). Těmto požadavkům posudek posudkové komise v nynější věci dostál.
34. Za situace, kdy pro posouzení zdravotního stavu žalobkyně jsou primárně určeny posudkové komise (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 Ads 93/2012–33, nebo ze dne 14. 3. 2018, č. j. 3 Ads 64/2017–37), považuje krajský soud zdravotní stav žalobkyně za řádně objektivizovaný a žalobní námitka o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu či o nesprávném hodnocení jejího zdravotního stavu neobstojí.
35. Krajský soud ke zmínce žalobkyně zaznívající poprvé až u jednání soudu, tedy že nebyla osobně vyšetřena posudkovou komisí, upozorňuje na znění § 8 odst. 8 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Podle označeného ustanovení vychází okresní správa sociálního zabezpečení při posuzování zdravotního stavu mj. pro účely poskytnutí dávek podle zákona o poskytování dávek zejména z *nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení (...).* Dále podle § 16a odst. 4 tohoto zákona je *orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 nebo § 8 oprávněn vyzvat posuzovanou fyzickou osobu, aby se podrobila vyšetření svého zdravotního stavu lékařem plnícím úkoly orgánu sociálního zabezpečení [písm. a)] nebo poskytla jinou součinnost, která je potřebná k vypracování posudku [písm. d)].*

36. Právě citovaná ustanovení, ani žádný jiný předpis, tedy nestanoví povinnost vždy nutně provést zjišťovací lékařskou prohlídku pro účely posouzení žádosti o invalidní důchod (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012-21). Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení totiž v § 8 odst. 2 dává správnímu orgánu, který je příslušný k posouzení žádosti, toliko možnost o zjišťovací lékařskou prohlídku požádat. Vlastní vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, patří mezi podklady pro rozhodování o žádosti o invalidní důchod, které odstavec 8 téhož ustanovení vyjmenovává v demonstrativním výčtu. Z ničeho nelze dovodit, že by žadatel musel být posudkovým lékařem, respektive posudkovou komisí, osobně vyšetřen. Jedná se pouze o možnost, kterou žalovaná, posudkoví lékaři či posudková komise mají (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6 Ads 21/2012-30, bod 14 či ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Ads 290/2019-24).
37. V souzené věci ze správního spisu vyplývá, že posudková komise informovala žalobkyni dopisem o skutečnosti, že bude moci její zdravotní stav objektivně posoudit a přijmout posudkový závěr i bez osobní účasti žalobkyně, a to na základě obsahu shromážděné podkladové dokumentace.
38. K tomu lze uzavřít, že úkolem posudkové komise MPSV, která se zabývala zdravotním stavem žalobkyně, bylo „*pouze hodnotit zdravotní stav žadatele podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře stěžovatele a lékařů odborných, u nichž se léčí (...) Přítomnost stěžovatele na jednání posudkové komise by tak byla nezbytná pouze v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti a komise k tomu od něj potřebovala podrobnější informace*“ (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-19, nebo též ze dne 5. 2. 2016, č. j. 2 Ads 209/2015-76, bod 44). Osobní vyšetření má zvláštní význam, existují-li rozpory mezi posudkovým hodnocením a podkladovými materiály (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016-33, bod 16).
39. Nic z toho však nebyl případ žalobkyně, neboť v něm není pochyb o souladu posudkových závěrů a kompletní lékařské dokumentace, k čemuž i žalobkyně u ústního jednání sdělila, že v posudku posudkové komise jsou zahrnuty veškeré lékařské zprávy a že netrpí jinými nemocemi či potížemi, než jsou uvedeny v diagnostickém souhrnu, jak již soud konstatoval výše.
40. Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku nemá každá osoba s vážnými zdravotními komplikacemi, nýbrž jen taková osoba, která trpí zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., a u níž přiznání příspěvku nevyklučuje zdravotní stav charakterizovaný v téže příloze části I. bodu 5 písm. a), b) a c) přílohy k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, kde se výslovně uvádí, že za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla považují zdravotní postižení a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i), l) a m); b) těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace; c) autistické poruchy s těžkým funkčním postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu. Jejich výčet je přitom formulován uzavřeně. Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku nejsou v tomto

zákoně uvedeny slovy „zejména“, „například“ či „v dalších obdobných zdravotních postiženích“. Je proto zřejmé, že v příloze k tomuto zákonu je obsažen taxativní výčet zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku.

41. Cílem aplikované právní úpravy je dle důvodové zprávy zvýšení adresnosti a efektivnosti dávkové pomoci poskytované osobám se zdravotním postižením a v maximální možné míře snížit počet posudkových schémat. Příspěvek na zvláštní pomůcku je pak poskytován osobám naplňujícím indikace specifikované v příloze zákona. Příspěvek je poskytován jen osobám se zdravotním postižením, které je podmíněno dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Potřeba a vhodnost zvláštní pomůcky je posuzována jak z hlediska zdravotního stavu, tak i z hlediska sociálního.
42. Krajský soud opětovně zdůrazňuje, že i dle prostého jazykového výkladu aplikovaných právních předpisů má nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo osoba, jejíž zdravotní postižení je uvedeno v příloze zákona č. 329/2011 Sb. Znění § 9 odst. 4 tohoto zákona výslovně stanoví, že za zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku se považují jen v příloze vyjmenované nemoci.
43. Tuto dávku pak nelze žalobci poskytnout ani za pomoci analogie, jež je obecně myslitelná i při taxativním výčtu (srov. Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 249). Shora vyjmenovaný okruh zdravotních postižení uvedených v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (bod 24 a 25 tohoto rozsudku) totiž obsahuje konkrétní a nejzávažnější zdravotní postižení, takže úmyslem zákonodárce bylo poskytnutí příspěvku pouze takto nejpostiženějším osobám. Skutečnost, že žalobkyně mezi ně nepatří, vyplývá z posudkových závěrů.
44. I judikaturou již bylo potvrzeno, že výčet zdravotních postižení v příloze k zákonu o poskytování dávek, která odůvodňuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku je výčtem taxativním, u žadatele se musí jednat o zdravotní postižení shodné s postiženími tak vyjmenovanými, přičemž přirovnávání postižení jiných není přípustné (viz například Krajský soud v Českých Budějovicích v rozsudku ze dne 4. 6. 2013, č. j. 2 Ad 14/2013-20, kasační stížnost proti tomuto rozhodnutí zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013-29, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016-29).
45. Krajský soud proto uzavírá, že zákonná právní úprava zcela jasně konkretizuje zdravotní postižení, která opravňují přiznání příspěvku na motorové vozidlo. Jiná než tam uvedená zdravotní postižení uznat nelze. Zařazení konkrétního zdravotního postižení do zákonem vymezeného rozsahu, je pak oprávněn učinit pouze lékař okresní správy sociálního zabezpečení a ve druhém stupni posudková komise MPSV, jejichž odborně medicínskými závěry je vázán jak správní orgán, tak i soud. Analogie není přípustná. Jak již bylo vyřčeno, pokud by tomu tak bylo, zákonodárce by zcela jistě zvolil jinou formulaci, než jak tomu je nyní, např. by umožnil zařadit „i další zdravotní postižení obdobná či srovnatelná s tam uvedenými“ nebo by zvolil formulaci „zejména“ či „například“. Uvedený závěr vyplývá i z výše citovaného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 6. 2013, č. j.

2 Ad 14/2013-20, v němž se ve vztahu k § 9 odst. 2 a 4 zákona či o poskytování dávek uvádí: „*Těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí opodstatňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, motorové vozidlo, je výlučně vada vyjmenovaná v příloze k zákonu. Musí se jednat o postižení shodné, přirovnávání postižení jiných není přípustné*“. Uvedený závěr byl potvrzen i Nejvyšším správním soudem (srov. jeho rozsudky citované v předchozím odstavci) a převzat například rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 3. 2020, č. j. 32 Ad 14/2019-27.

46. Závěrem krajský soud podotýká, že míra uvážení zákonodárce, jakou dávku a za jakých podmínek poskytnout, je díky specifické politické povaze sociálních práv širší, než u základních lidských a politických práv [srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08 (N 91/49 SbNU 273; 251/2008 Sb.), odst. 90; ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10 (N 84/65 SbNU 121; 186/2012 Sb.), odst. 43-66]. „*Je proto v pravomoci zákonodárce, aby rozsah poskytování sociálního zabezpečení vymezil v zákoně, přičemž není nutné, aby sociální dávky byly poskytovány ve všech myslitelných situacích*“ (k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 187/2015–26, odst. 18).
47. Je samozřejmě pravdou, že taxativním výčtem postižení, která předurčují poskytnutí zvláštní pomůcky, dochází k vyloučení okruhu osob, jež daná kritéria nenaplnují, ze sociálních dávek. Zákonodárce nicméně k takovému způsobu vymezení zdravotních postižení v rámci svých kompetencí přistoupil. I z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2008, č. j. 4 Ads 62/2007–72, vyplývá, že „*rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory*“.
48. Krajský soud si plně uvědomuje všechny důsledky napadeného rozhodnutí pro žalobkyni a v žádném případě nechce bagatelizovat její zdravotní postižení. Příspěvek na zvláštní pomůcku je však třeba vidět jako beneficium státu, který si může (při respektování ústavně právních limitů) stanovit podmínky, za kterých je bude vyplácet. K tomu srov. vedle rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 1 Ads 269/2016–30, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 187/2015–26, i nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 9. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 40/97, ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10, ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/09 a další. Např. v nálezu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08, Ústavní soud k sociálním právům uvedl, že „*nemají bezpodmínečnou povahu a je možné se jich domáhat pouze v mezích zákonů (čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Toto ustanovení dává pravomoc zákonodárci stanovit konkrétní podmínky realizace sociálních práv*“.
49. Jak je rozvedeno výše, aplikovaná právní úprava v souzené věci je taxativní a nepředpokládá použití analogii či principu srovnatelnosti zdravotních postižení. Zdravotní stav žalobkyně byl v předchozím správním řízení řádně posouzen, na její námitky a podání správní orgány reagovaly. I žalovaný ve svém rozhodnutí zmínil, že princip srovnatelnosti nelze uplatnit při posuzování zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku. Ke stejnému závěru dospěly i krajské soudy a Nejvyšší správní soud ve výše citovaných rozsudcích.

VIII. Závěr a náklady řízení

50. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je zákonné a žalobní námitky nejsou důvodné, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
51. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 2. srpna 2024

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně